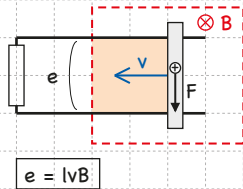

Induktion – bakom kulisserna

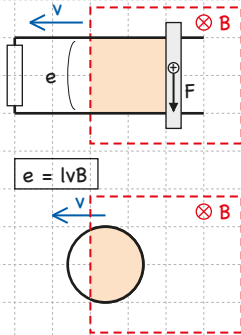
Typ A-induktion: Rör ledare i magnetfält

Kan göras på olika vis:

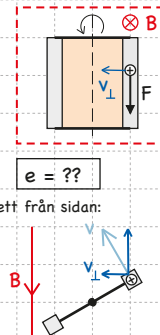
Stavgenerator:

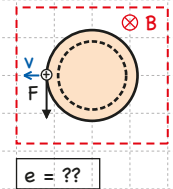
Dra ut hel ledarslinga ur B-fält:

Rotera ledarslinga:

Gör ledarslinga större:

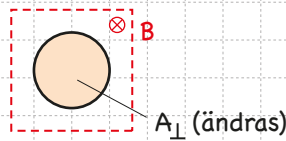

Observera att i alla dessa fall är det så att A_{\perp} förändras.
Vi kan alltså säga att

$$A_{\perp} \text{ ändras} \Rightarrow I_{\text{ind}} \text{ i slinga} \quad (1)$$

den ledarslingearea som fältet ser

Figur som kan beskriva alla dessa situationer:

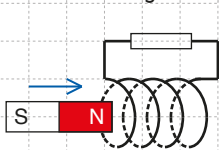

Hur förstå detta?
Magnetisk "knuffkraft" ($F = qvB$) gör att laddning i ledare börjar röra sig. Induktionsström uppstår!

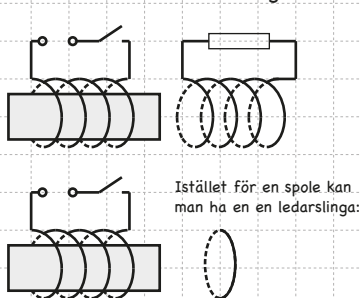
Typ B-induktion: Förändra magnetfält i ledarslinga (spole)

Kan göras på olika vis:

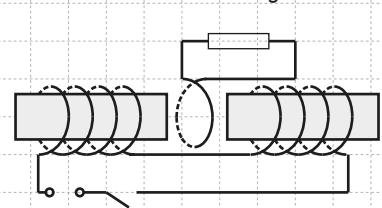
Rör magnet i spole:

Förändra B-fält i elektromagnet nära spole:

Förändra B-fält i elektromagnet nära ledarslinga:

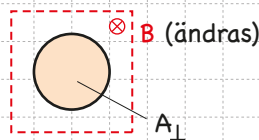

Observera att i alla dessa fall är det så att B förändras.
Vi kan alltså säga att

$$B \text{ ändras} \Rightarrow I_{\text{ind}} \text{ i slinga} \quad (2)$$

flödestätheten i spolen (ledarslingan)

Figur som kan beskriva alla dessa situationer:

Hur förstå detta?
Ny fysik! Så fort ett B-fält förändras finns ett E-fält i faggorna. (Faradays lag)

Elektrisk "knuffkraft" ($F = qE$) gör att laddning i ledare börjar röra sig. Induktionsström uppstår!

Det finns alltså E-fält runt laddning och i närheten av varierande B-fält!

Induktionslagen

Observationerna (1) och (2) kan sammanfattas:

Flöde genom
ledarslinga
eller spole

$$\Phi = BA_{\perp} \text{ förändras} \Rightarrow I_{\text{ind}} \text{ i slinga}$$

Alla induktionsfenomen på förra sidan kan alltså sägas bero på att flödet genom ledarslingan (spolen) förändras.

(I typ A-induktion förändras flödet Φ genom att A_{\perp} förändras.)

(I typ B-induktion förändras flödet Φ genom att B förändras.)

Inducerad ems (momentanvärdet)

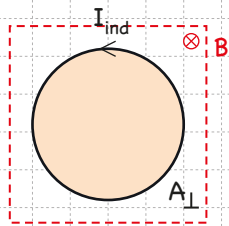
i ledarslinga/spole kan beräknas med hjälp av

$$e = N \frac{d\Phi}{dt}$$

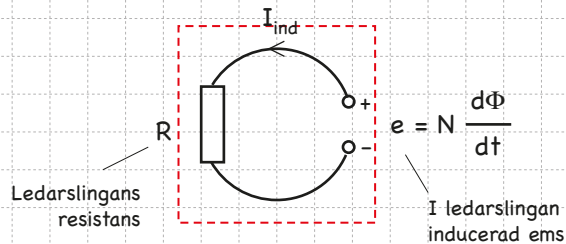
där N är antalet varv i spolen och Φ är flödet genom ledarslingan/spolen.

Även om knuffverkan på laddning i flera fall sker i hela ledarslingan kan man vid praktisk problemlösning göra en enkel modell:

Schematisk bild av ledarslinga:

Modell:

Observera att $e = N \frac{d\Phi}{dt}$ fungerar både för typ A och typ B-induktion!

Vad var nu ems (elektromotorisk spänning)?

I dessa sammanhang kan definitionen av ems skrivas

$$e = \frac{\text{arbete som uträttas på laddningen } q \text{ av knuffkraft}}{\text{laddningen } q}$$